

Základní škola a mateřská škola Benešov,
Na Karlově 372

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

Dlouhodobý preventivní program

Zpracovala: Mgr. Věra Čechová
školní metodik prevence

1. Charakteristika primární prevence (Metodický pokyn MŠMT ČR)

- výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a zachování integrity osobnosti
- veškerá činnost směřující ke snaze zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech a co nejvíce omezit škody způsobené rizikovým chováním mezi žáky

2. Sociálně patologické jevy, na které je zaměřena primární prevence

- agrese, šikana, kyberšikana, násilí,
- vandalismus, kriminalita, intolerance, antisemitismus,
- extremismus, rasismus a xenofobie,
- homofobie
- záškoláctví,
- závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling,
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě,
- spektrum poruch příjmu potravy
- negativní působení sekt,
- sexuální rizikové chování

3. Realizace a podmínky dlouhodobého preventivního programu

- na tvorbě a realizaci Školní preventivní strategie se podílí všichni pedagogové školy
- prevence rizikového chování žáků je nedílnou součástí Školního vzdělávacího programu
- Školní preventivní strategie slouží jako podklad pro zpracování Minimálního preventivního programu pro daný školní rok, součástí MPP je Program proti šikanování
- školní řád obsahuje odstavce týkající se prevence rizikového chování žáků (žáci mají vymezené, co je povoleno a co se nesmí s ohledem na jejich zdraví, bezpečí a dobré mravy)
- zvýšená pozornost je věnována jevům signalizujícím možný výskyt záškoláctví, šikany a zneužívání návykových látek
- škola úzce spolupracuje s odborníky a specializovanými institucemi v oblasti prevence a následného řešení rizikového chování, např. s odbornými lékaři, psychology, psychiatry, Policí ČR, Městskou policií, Odborem sociálně právní ochrany dětí Benešov,...
- výchovná poradkyně a školní metodik prevence si vedou záznamy z jednání s žáky i jejich zákonnými zástupci, které potom slouží jako podklad pro případná další šetření a vyhodnocování
- obsah prevence na prvním stupni (6–11 let) zahrnuje základní informace o negativních jevech a odlišení vhodného a nevhodného chování. Pro starší žáky (12 – 15 let) je prevence specifikována do předmětů a je více zaměřena na důsledky negativních jevů
- propagace preventivní výchovy na škole se realizuje prostřednictvím webových stránek, ve školním časopisu Karlík a místním tisku, na nástěnce, na třídních schůzkách a akcích školy

Ředitel školy

- zodpovídá za preventivní strategii školy a Minimální preventivní program
- podporuje vytváření a realizaci programu a sleduje efektivitu prevence rizikového chování
- sleduje problémy v kontextu celé školy
- navrhuje personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole
- svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě a psychologa

Školní metodik prevence

- koordinuje a dohlíží na plnění školní preventivní strategie
- vypracovává minimální preventivní program pro daný školní rok, který vychází z dlouhodobé strategie
- úzce spolupracuje s výchovným poradcem při řešení aktuálních problémů a společně vedou agendu s tím související
- spolupracuje s dalšími odborníky, zajišťuje potřebné akce a besedy, doporučuje vhodné programy
- každoročně hodnotí realizaci minimálního preventivního programu a odevzdává řediteli podklady do výroční zprávy
- pravidelně odesílá hodnotící dotazník na KÚ Středočeského kraje

Třídní učitel

- podílí se na realizaci preventivních programů a diagnostiky třídy
- snaží se získat důvěru své třídy (žáci s ním mohou řešit své problémy)
- organizuje třídnické hodiny, na kterých řeší aktuální otázky, rozvíjí pozitivní interakci mezi žáky a sleduje vztahy ve třídě
- motivuje a vytváří vnitřní pravidla třídy, která jsou v souladu se školním řádem
- důsledně dohlíží na dodržování pravidel a školního řádu
- sleduje absenci, chování a projevy žáků (důraz na prevenci záškoláctví a šikany)
- spolupracuje s rodinou (zjišťuje specifika rodiny a z toho vyplývající možná rizika)
- spolupracuje s dalšími vyučujícími, školním metodikem prevence a výchovným poradcem

Pedagogičtí pracovníci

- při svém působení na žáky zohledňují školní preventivní strategii
- spolupracují se školním metodikem prevence a výchovným poradcem
- je-li to možné, začleňují primární prevenci do svých hodin
- spolupracují na projektech zaměřených na primární prevenci a posílení kompetencí občanských, komunikativních, sociálních a personálních (posilování sociálních dovedností, komunikace, klima třídy, respektování odlišností apod.)

4. Cíle prevence ve škole

- zajistit zdravou atmosféru ve škole
- rozvíjet osobnost žáka
- posilovat sebevědomí žáků, komunikaci mezi žáky, mezi žáky a učiteli
- minimalizovat výskyt kázeňských přestupků
- vyhledávat a minimalizovat projevy šikany
- podporovat zdravý životní styl
- prohloubit znalosti prevence v oblasti rizikového chování žáků
- nabídnout žákům různé aktivity pro volný čas

- využívat aktivizující vyučovací metody během výuky
- spolupracovat s rodiči

a) Dlouhodobý cíl: k dlouhodobým cílům primární prevence patří výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, osvojení pozitivního sociálního chování, zachování integrity osobnosti a minimalizace rizika ohrožení mládeže negativními jevy. Cílem strategie není výchova „bezproblémového žáka“, ale snaha o vytvoření takových podmínek, ve kterých má každý možnost pracovat na svém rozvoji osobnosti.

Chceme se zaměřit především na zlepšování vztahů mezi žáky, posilovat jejich sebevědomí, sebeúctu a zodpovědnost, pomáhat jim hledat vlastní cestu ke spokojenému životu a kvalitním mezilidským vztahům, které mohou pomoci při setkání s rizikovými jevy a které mohou ulehčit boj s nimi.

Chceme vytvářet pozitivní sociální klima ve školním prostředí, dětem poskytnout bezpečné prostředí pro všestranný rozvoj jejich osobnosti a umožnit jim budovat kvalitní vztahy se svými vrstevníky, ale i s pedagogy. Z třídních kolektivů chceme budovat sociální skupiny fungující na principu solidarity a spolupráce. Chceme posilovat duševní odolnost žáků vůči stresovým situacím, negativním zážitkům a vlivům a učit je schopnosti samostatného rozhodování a zodpovědnosti za vlastní chování.

Chceme vytvořit prostředí, ve kterém se nebudou žáci bát požádat o pomoc (bude-li potřeba).

b) Střednědobý cíl: usilujeme o to, by žáci naší školy mohli využívat nejrůznější volnočasové aktivity, aby jim byly poskytnuty kvalitní besedy, přednášky, exkurze a řada dalších zejména prožitkových aktivit, jejichž hlavním úkolem je vést žáky k sebevědomí, správnému sebehodnocení, zvládnání stresu a k budování vztahů s druhými lidmi. Chceme eliminovat ty prvky v chování a jednání některých žáků, které vedou k prosazování se na úkor druhých, které vytlačují slabší jedince z pozic a které vedou ke konfliktům v kolektivech tříd nebo roztržkám mezi jednotlivci a potírat tak příznaky vzájemné nesnášenlivosti.

Posilujeme dozor nad žáky tam, kde se v minulosti vyskytly problémy – šatny, WC.

Usilujeme o to, aby rodiče byli informováni o problematice rizikového chování a více motivováni ke spolupráci se školou a ke zvýšenému zájmu o své děti.

5. Struktura školní prevence

Aktivity vzhledem k žákům

- využívání schránky důvěry a nástěnek s důležitými informacemi a kontakty týkajícími se prevence a pomoci v krizových situacích
- konzultační hodiny školního metodika prevence, výchovného poradce a všech pedagogických pracovníků, ve kterých žáci mohou řešit své problémy
- pravidelné i mimořádné třídnické hodiny
- besedy a prožitkové programy zaměřené na formy rizikového chování pořádané odbornými institucemi
- podle potřeb konkrétní třídy besedy vedené školním metodikem prevence a výchovným poradcem, vypracování dotazníků
- individuální pohovory s problémovými žáky nebo žáky, kteří se chtějí „vypovídat“
- nabídka volnočasových aktivit, soutěží, různých kroužků pořádaných školou
- účast žáků na vhodných kulturně vzdělávacích a sportovních akcích, výletech, exkurzích
- zapojení se do celoškolského projektu

- možnost vyjadřovat se a vznášet podněty prostřednictvím žákovské rady
- vydávání vlastního časopisu Karlík
- spolupráce žáků 7. tříd ZŠ a předškolní třídy MŠ v dlouhodobém projektu Mám svého kamaráda a tím umožnit nekonfliktní přestup žáků z mateřské školy do 1. třídy

1. stupeň

- vytváření kamarádství mezi dětmi, vznik nových kolektivů, vztahy v rodině, rizikové chování v dopravě (1.třída)
- řešení konfliktů a negativních jevů, agresivita, upevňování vztahů v kolektivu, prevence kouření (2.třída)
- alkoholismus a jeho působení na lidský organismus, zdravý životní styl, vztahy mezi chlapci a dívkami, mimoškolní činnost dětí (3.třída)
- problematika šikany, kyberšikany, virtuální závislosti na počítačových hrách, televizi, automatech, násilí, řešení konfliktu, práva dětí, trávení volného času, vliv party, rizikové sporty (4.třída)
- problematika drogové závislosti, poruchy příjmu potravy, sexuální rizikové chování extremismus, rasismus, záškoláctví (5.třída)
- dlouhodobá spolupráce se studenty Gymnázia Benešov v PEER programu

2. stupeň (garantem jsou jednotliví vyučující v předmětech, kde je primární prevence začleněna)

a) Zdravý životní styl a přírodovědná oblast (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity, biologie člověka, ekologie, fyziologie, chemie, sexuální výchova, návykové látky /alkohol, tabák, omamné a psychotropní látky/...) – společenská výchova, přírodopis, chemie, tělesná výchova, matematika, volitelné předměty

b) Oblast sociálně právní, společenskovední, rodinné a občanské výchovy (právní aspekty sociálně patologických jevů, postoj společnosti ke společensky nežádoucím jevům, práva a povinnosti dítěte, formy komunikace, vztahy, sociální dovednosti a kompetence, rasismus, xenofobie, kriminalita, vandalismus, šikana, gamblerství, netolismus, rizikové skupiny, sekty...) – společenská výchova, český jazyk, cizí jazyky, dějepis, zeměpis, výpočetní technika

Aktivity vzhledem k pedagogům

- další vzdělávání školního metodika prevence, výchovného poradce a ostatních pedagogů v oblasti rizikového chování žáků realizované odborníky na tuto tematiku
- úzká spolupráce se školním metodikem prevence, výchovným poradcem a pedagogy navzájem
- vzájemná pomoc pedagogů při řešení problémů (rady, nápady, materiály, inspirace...)
- poradenská činnost školního metodika a výchovného poradce
- možnost využívat publikace ze školní knihovny, videokazety a jiné materiály k prevenci rizikového chování žáků

Aktivity vzhledem k rodičům

- navázání spolupráce s rodiči žáků již od první třídy
- třikrát ročně pořádané třídní schůzky, seznámení rodičů se Školním řádem, Minimálním preventivním programem, Programem proti šikanování a Školní preventivní strategií
- v případě potřeby uspořádání mimořádných třídních schůzek za účasti vedení, školního metodika prevence, výchovného poradce...
- předání důležitých kontaktů prostřednictvím nástěnek
- konzultační hodiny školního metodika prevence, výchovného poradce a všech pedagogických pracovníků, ve kterých rodiče mohou individuálně konzultovat a vyhledat pomoc, případně být odkázáni na odborné instituce
- v průběhu školní docházky pravidelné poskytování informací o prospěchu a docházce prostřednictvím školního webu (údaje zapisované do Bakaláře), v žákovské knížce či osobním nebo telefonickým spojení v případě problémů
- prostřednictvím webových stránek možnost sledovat aktuální dění ve škole, připravované a uskutečněné akce apod.
- individuální konzultace pro zákonné zástupce žáků, u kterých je podezření na experimenty s návykovými látkami či výskyt jiného rizikového chování
- pořádání besed pro rodiče s odborníky na téma rizikových jevů
- možnost podílet se na chodu školy prostřednictvím Sdružení rodičů
- možnost účastnit se akcí pořádaných pro rodiče a děti

6. Podklady v legislativě

Zákon č. 561/2004 Sb. Školní zákon

Zákon č. 65/2017 Sb. O ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

Zákon č. 563/2004 Sb. O pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona

Vyhláška č. 72/2005 Sb. O poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Dokument MŠMT - Národní strategie prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027